

Nr 43

Av herr **Werner m. fl.**, om översyn av bestämmelserna om straff för djurplågeri.

(Lika lydande med motion nr 39 i Första kammaren)

En djurägare skulle föda upp några tjurar till slakt. Dessa ställdes som ganska små upp vid ett foderbord och tjuvdrades på konventionellt sätt med järnbindsle runt halsen. Till följd av en ur djurskyddssynpunkt helt otillbörlig slöhet i vården justerades aldrig bindslena vartefter tjurarna växte. Bindslena trängde in i köttet runt halsen och kom så småningom att ligga i en tunnel i muskulaturen. Tunneln slöt sig delvis, ur kvarvarande öppningar sipprade fram ett illaluktande var. Djurägaren åtalades men frikändes av rätten då uppsåt att plåga djuren inte ansågs föreligga.

Denna händelse har inte tilldragit sig i något avsidesliggande u-land utan i Sverige. Konfrontation med den s. k. djurplågeriparagrafen — brottsbalken 16 kap. 13 § — gav inget resultat varför lagen uppenbarligen inte kan vara till fyllest trots dess stadgande, att den skall dömas för djurplågeri som »genom misshandel, överanstängning eller vanvård eller på annat sätt otillbörligen utsätter djur för lidande».

Före 1 mars 1966 innehöll formuleringen att den var straffbar som genom misshandel etc. utsatte djur för otillbörligt lidande. Brottbeskrivningen anknöt alltså till effekten. Numera knytes begreppet otillbörligt till den åtgärd, som givit upphov till lidandet. För att lidandet skall anses diskriminerande bör enligt lagmotiven krävas att djurets smärta haft »en icke obetydlig intensitet och varaktighet». Justitieministern uttalade att lagändringen gav ett mer lättillgängligt uttryck för det avsedda laginnehållet och att detta var motiverat av den dåvarande bestämmelsens alltför snäva tillämpning men framhöll också att några remissinstanser anmält tvivel på att omformuleringen skulle påskynda utvecklingen mot en önskvärd strängare bedömning av djurplågerifallen. En sådan strängare bedömning åsyftade uppenbarligen också tredje lagutskottet, som i sitt utlåtande underströk att djurplågeri är ett allvarligt brott och att domstolarna inte borde tillämpa djurplågeriparagrafen med sådan mildhet som ofta skedde.

Docenten vid Lunds universitet, doktor Carl M. Elwing, som följt rättstillämpningen konstaterar att den nya lagstiftningen inte medfört några förändrade förhållanden på fältet. Antalet publicerade rättsfall är fortfarande anmärkningsvärt blygsamt; domstolar och framför allt åklagare tycks ha blivit ännu mera restriktiva vid rättstillämpningen. Orsaken härtill torde främst vara den stora bevisbörda som lägges på åklagaren. Som lagbudet nu är skrivet krävs nämligen för straffbarhet att gärningen begås *uppsåtligen*, vilket betyder att gärningsmannen i hand-

lingsögonblicket skall ha insett djurets åsamkade lidande. Däremot behöver han inte också förstå att hans handlande är otillbörligt. Åklagaren måste följaktligen kunna bevisa att gärningsmannens uppsåt omfattat inte bara den behandling som utsatt djuret för lidande på otillbörligt sätt utan även att djuret tillfogats någon grad av lidande. Med sådant uppsåt jämföras s. k. eventuellt uppsåt, att gärningsmannen inser att djurets lidande är en möjlig följd av hans handlande och att det dessutom kan antas att vetskapen härom inte skulle ha avhållit honom från att handla så som han gjorde.

Att en sådan lagstiftning har svårt ge någon effekt synes ganska naturligt. Veterinärstyrelsen framhåller därför också att en modifiering av uppsåtskravet skulle medverka till en verkningsfull lagtillämpning. Rimligtvis borde sådan handling, som vittnar om grov oaktsamhet vid innehav av djur, också kunna påtalas i lag.

Välfärdsstaten borde kunna ge djuren ett bättre skydd än vad nu är fallet. En allt intensivare forskning med levande djurmateriel och en hårt rationaliserad animalieproduktion måste i ett kulturland också ställa ökade krav på garantier mot inhuman behandling av djuren. Utan att rikta kritiken mot någon bestämd yrkesgrupp kan man med fog påstå att förhållandena på många håll är djupt otillfredsställande.

Med hänvisning till vad i motionen anförts hemställes,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla om översyn av brottsbalkens 16 kap. 13 §.

Stockholm den 14 januari 1970

Mårten Werner (m)

Rolf Clarkson (m)

Filip W. Fridolfsson (m)

Viola Sandell (s)

Sigfrid Löfgren (fp)

Bengt Börjesson (cp)
i Falköping